

**OCENA FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM I HIGIENĄ PRACY W
PRZEDSIĘBIORSTWIE TRANSPORTOWYM**

THE EVALUATION OF FUNCTIONING OF THE HEALTH AND SAFETY AT WORK SYSTEM MANAGEMENT

Janina MIETELSKA
AD-WER

Streszczenie:

Prezentowana publikacja przedstawia analizę porównawczą wyników dwóch badań, o funkcjonującym w przedsiębiorstwie transportowym Systemie Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy. Jednym z badań był przeprowadzony audit zewnętrzny, drugim natomiast było badanie ankietowe przeprowadzone na potrzeby pracy magisterskiej. Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że nieformalne badanie ankietowe pokazuje bardziej wiarygodne wyniki niż przeprowadzony audit zewnętrzny.

Słowa kluczowe: System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy, skuteczność systemu, audit zewnętrzny, badanie ankietowe

Keywords: The Health and Safety at Work System Management, the system's effectiveness, external audit, a survey

WPROWADZENIE

W ostatnich latach odnotowuje się w świecie wyraźny wzrost zainteresowania aspektami bezpieczeństwa i dogodnych warunków pracy człowieka. Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej, spowodowało konieczność dostosowania prawa polskiego do wymagań dyrektyw UE w obszarze Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. W tej sytuacji każda firma pragnąca uniknąć sankcji karnych, podejmuje inicjatywy, aby zarządzać bezpieczeństwem w swojej firmie w sposób jak najbardziej kompleksowy i zgodny z wymaganiami prawa obowiązującego w kraju. Pracodawcy uświadomili sobie także, iż dbanie o bezpieczeństwo swoich pracowników ma wymiar ekonomiczny. Koszty związane z odszkodowaniem za wypadki w trakcie pracy oraz wynikające z tego koszty procesów sądowych stanowią bardzo często poważną stratę finansową firmy, na którą mniejsze przedsiębiorstwa nie mogą sobie pozwolić. Aby temu zapobiec coraz więcej przedsiębiorstw wdraża System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy.

SYSTEM ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM I HIGIENĄ PRACY

System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy jest częścią całego systemu zarządzania, która obejmuje strukturę organizacyjną, planowanie, odpowiedzialność osób, praktyki, procedury i zasoby dla tworzenia, wdrażania, realizacji, przeglądu i poprawiania oraz utrzymywania polityki Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, a przez to ułatwiania kontroli nad zagrożeniami związanymi z działalnością organizacji [9].

Celami Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy są [1, 10]:

- Osiąganie ciągłej poprawy skuteczności działań na rzecz bezpieczeństwa pracy poprzez określenie wymagań dotyczących skutecznego systemu zarządzania BHP.
- Przeciwdziałanie wypadkom i chorobom zawodowym oraz awariom zagrażającym zdrowiu i życiu pracowników. Można tego dokonać przeprowadzając identyfikację zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz analizę ryzyka zawodowego.
- Dokonanie oceny wpływu na środowisko pracy, a następnie wyeliminowanie zagrożeń występujących na stanowiskach roboczych.

Wdrożenie w przedsiębiorstwie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy wymaga wielu przygotowań, w tym przeprowadzenie przeglądu wstępnego w celu zdiagnozowania aktualnej sytuacji przedsiębiorstwa w zakresie BHP, opracowanie polityki bezpieczeństwa oraz określenie celów dotyczących Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. Kolejnym etapem jest opracowanie procedury oceny ryzyka zawodowego, procedury monitorowania BHP, procedury audytowania Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy oraz opracowanie procedury działań korygujących i zapobiegawczych.

Przeprowadzenie tych etapów wymaga zaangażowania wszystkich służb na wszystkich poziomach organizacji, w szczególności najwyższego kierownictwa, a także zapewnienia szerokiego współdziałania pracowników na etapie projektowania, wdrażania i utrzymywania wszystkich elementów

tego systemu. Konieczne jest także przeprowadzenie szkoleń pracowników oraz uświadomienie ich o wdrażanym systemie [8].

Kierownictwo przedsiębiorstwa lub osoby odpowiedzialne za wdrożenie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy w swoim przedsiębiorstwie są przekonane, iż wdrożenie systemu zgodnie z wymaganiami zawartymi w normie PN-N 18001:2004 wystarczy, aby poprawić stan bezpieczeństwa w ich przedsiębiorstwie. Niestety, odnotowano także, iż w Polsce funkcjonują przedsiębiorstwa, w których wdrożenie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy nie przyniosło oczekiwanego rezultatu. Przyczyny tego stanu rzeczy mogą być różne. Należy zatem przeprowadzać okresowe przeglądy systemu, aby sprawdzić jaki czynnik składający się na działanie systemu nie spełnia swojej roli, czy zostały odnotowane zaniedbania ze strony personelu, oraz sprawdzić czy zostały pominięte procedury mające wpływ na działanie systemu. Pozwoli to na przeprowadzenie działań korygujących lub naprawczych, które pozwolą osiągnąć zamierzone cele dotyczące bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie.

SKUTECZNOŚĆ SYSTEMU ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM I HIGIENĄ PRACY

Pod pojęciem skuteczności Systemu Zarządzania rozumie się jego zdolność do osiągania wytyczonych celów. System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy można więc uznać za skuteczny wówczas, gdy jego funkcjonowanie prowadzi do poprawy stanu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. Wymiernym tego efektem jest zmniejszenie liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych [4].

Zatem skuteczność Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy można sprawdzić również poprzez przeprowadzenie między innymi statystyk dotyczących liczby wypadków przy pracy oraz liczby zachorowań wśród pracowników. Przeprowadzanie audytów wewnętrznych i zewnętrznych pokazuje również, czy wdrożony system skutecznie spełnia swoją rolę oraz czy jest on ciągle doskonały.

Sposoby te są skuteczne, lecz niestety odnoszą się one w większym stopniu do sprawdzenia zgodności w prowadzeniu dokumentacji, niż zbadania stanu faktycznego w całym przedsiębiorstwie. Dlatego każde przedsiębiorstwo, które chce dokonać kompleksowej oceny skuteczności Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy powinno określić własny zestaw wskaźników, które umożliwiają pomiar wszystkich elementów mających wpływ na skuteczność działania wdrożonego systemu.

System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy aby był skuteczny, wymaga od przedsiębiorstwa w którym system jest wdrożony, podjęcia następujących działań [2, 3, 6, 8]:

- Określenie obowiązujących wymagań wynikających z przepisów prawnych i ustalanie działań.
- Zapewnienie zasobów i środków na wdrażanie polityki w zakresie BHP.
- Ustalanie celów i priorytetów działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia oraz planowanie zadań ukierunkowanych na ich osiągnięcie.
- Przeprowadzanie okresowej analizy przyczyn wypadków podczas pracy i chorób zawodowych.
- Doskonalenie BHP funkcjonującego w organizacji.

- Podnoszenie świadomości pracowników i ich angażowania w działania na rzecz poprawy Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.
- Przeprowadzanie okresowych szkoleń z zakresu BHP.
- Zabezpieczenia stanowisk pracy.
- Zabezpieczenia pracowników w środki ochrony osobistej i zbiorowej.
- Obserwacje zachowań pracowników na stanowiskach roboczych.
- Przeprowadzanie systematycznych kontroli stanu bezpieczeństwa.
- Pełne informowanie odpowiednich organów o wypadkach i zdarzeniach niebezpiecznych.
- Identyfikowanie zagrożeń oraz przeprowadzanie analizy oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy oraz w skali całego przedsiębiorstwa.
- Monitorowanie warunków pracy.
- Systematyczne przeprowadzanie auditów i przeglądów okresowych Systemu Zarządzania BHP oraz realizowanie wynikających z nich działań korygujących.

BADANIA WŁASNE – CEL, ZAKRES, ORGANIZACJA BADAŃ

Wśród jednego z przedsiębiorstw transportowych w województwie śląskim, przeprowadzone zostały badania ankietowe na temat stanu wiedzy pracowników o funkcjonującym w ich przedsiębiorstwie Systemie Zarządzania BHP. Badania te zostały przeprowadzone w marcu 2011 roku. W badaniach metodą losową dobrano respondentów, którym wręczono kwestionariusz ankietowy. Ankietę wręczono 86 losowo wybranym pracownikom, którzy zgodzili się wypełnić ankietę i zadeklarowali, że mają czas na jej dokładne i rzetelne wypełnienie. W ten sposób uzyskano pewność, że ankieta nie zostanie wypełniona niezgodnie z prawdą co pozwoli na uzyskanie dokładnych i wiarygodnych wyników, które pozwolą rozwiązać problem badawczy.

Zaletami tej metody są łatwość w przeprowadzeniu i stosunkowo niskie koszty. Badanie opinii pracowników za pomocą ankiety pozwala uzyskać dużą ilość informacji od szerokiego grona respondentów w stosunkowo krótkim czasie. Ankieta jest anonimowa – co wpływa na szczerść w udzielanych odpowiedziach.

Celem badania było zdobycie informacji od pracowników przedsiębiorstwa transportowego na temat ich wiedzy o funkcjonującym w przedsiębiorstwie Systemie Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy, w celu rozpoznania czy wdrożony system skutecznie spełnia swoją rolę dla zapewnienia wysokiego stanu bezpieczeństwa w firmie.

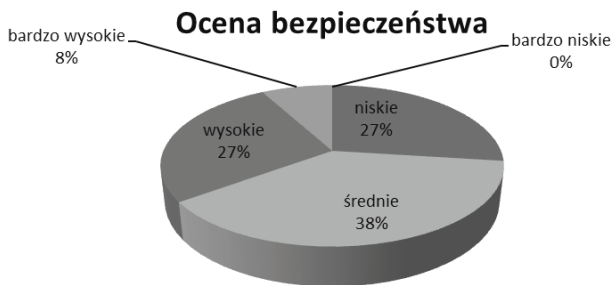
WYNIKI BADAŃ DOTYCZĄCE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM I HIGIENĄ PRACY W PRZEDSIĘBIORSTWIE TRANSPORTOWYM

Przedsiębiorstwo transportowe świadczy usługi w zakresie przewozów towarów, przy zachowaniu międzynarodowych standardów jakości usług, oraz realizuje zapotrzebowania klientów na przewozy konwencjonalne, kombinowane, promowe, ładunki ciężkie, ponadgabarytowe i niebezpieczne, zarówno w komunikacji krajowej, jak i międzynarodowej. Przedsiębiorstwo oferuje również usługi transportowo-spedycyjno-logistyczne.

Od 2009 roku w przedsiębiorstwie transportowym działa System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy. System ten działa w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

W wyniku przeprowadzonej analizy na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów można wnioskować, że stan bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie transportowym nie spełnia wszystkich wymagań i standardów zawartych w normie PN-N 18001:2004. Wyniki tej analizy znacząco różnią się od wyników przeprowadzonego auditu, w którym stwierdzono, iż w przedsiębiorstwie transportowym nie stwierdzono niezgodności w stosunku do wymagań zawartych w normie PN-N 18001:2004.

Pracownicy ocenili bezpieczeństwo w firmie na ocenę dostateczną. Na rysunku 1 znajdują się oceny udzielone przez respondentów.

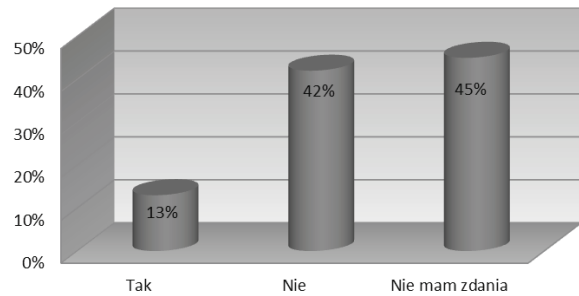
Rys. 1. Procentowe przedstawienie oceny bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie transportowym na dzień dzisiejszy dokonany przez pracowników przedsiębiorstwa
Fig. 1. A percentage evaluation of safety in a transport company nowadays made by the company workers

Na niską ocenę stanu bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie mógł mieć wpływ fakt, iż 14% spośród badanych osób nie wiedziało, iż w firmie wdrożony został System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy. Jako, że respondenci ci pracują już dłużej niż 26 lat, świadczyć to może o tym, iż w przedsiębiorstwie nie wszyscy pracownicy są informowani o nowych systemach wdrażanych w firmie. Nasuwa się tutaj również wniosek, iż kwestia Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w przedsiębiorstwie transportowym nie jest szeroko propagowana przez kierownictwo.

Propagowanie w przedsiębiorstwie właściwej kultury bezpieczeństwa pracy jest bardzo ważne, gdyż w ten sposób przypomina się pracownikom codziennie, aby zachowywali oni należytą uwagę i ostrożność podczas wykonywania pracy. W przedsiębiorstwie transportowym niestety, aż 66% respondentów nie widzi, by w ich firmie propagowano bezpieczeństwo w pracy. Świadczy to o tym, iż kierownictwo w przedsiębiorstwie transportowym w małym stopniu angażuje się w propagowanie właściwej kultury bezpieczeństwa.

Rysunek 2 przedstawia odpowiedzi udzielone przez respondentów na temat zwiększenia bezpieczeństwa w ich firmie po wprowadzeniu Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy.

Uzyskane wyniki badań ukazują, iż za niezbędne uważa się poprawę bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie transportowym, gdyż tylko 13% respondentów uważa, że po wdrożeniu w firmie Systemu Zarządzania BHP poprawiło się bezpieczeństwo w firmie. Również warunki pracy nie poprawiły się po wprowadzeniu systemu bezpieczeństwa. Tylko 9% respondentów zauważyło poprawę w ich miejscu pracy. Nasuwa się zatem wniosek, iż system ten został wprowadzony głównie w formie papierowej, a procedury w nim zawarte nie zostały wdrożone do stosowania.

Rys. 2. Zwiększenie bezpieczeństwa w firmie po wprowadzeniu SZBHP

Fig. 2. The increase of company's security after introducing The Health and Safety at Work System Management

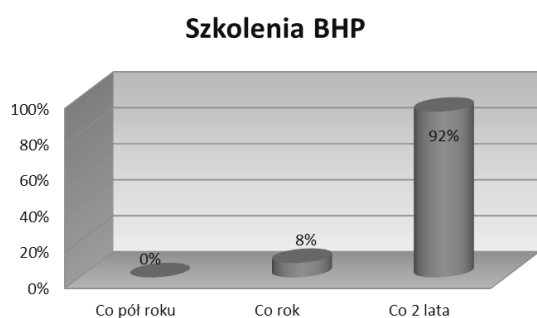
Osiągnięcie zakładanych celów dotyczących bezpieczeństwa jest bardzo ważne dla każdego przedsiębiorstwa. Jednakże pracownicy przedsiębiorstwa transportowego mają bardzo małą wiedzę na ten temat, gdyż tylko 14% badanych osób uważa, iż te cele są osiągnięte. Jednym z podstawowych kierunków działań rozwojowych przedsiębiorstwa powinno być poinformowanie wszystkich pracowników o celach jakie przyjęto do osiągnięcia w danym roku. Następnie przy pomocy pracowników powinno się dążyć do ich zrealizowania. Pracownik musi znać cele firmy. Z tego względu przydatne jest opracowanie ulotki określającej cele, które zamierza realizować przedsiębiorstwo, a następnie przekazanie jej wszystkim pracownikom.

Uporządkowania wymaga również system szkolenia pracowników, gdyż pracownicy przedsiębiorstwa transportowego nie wiedzą dokładnie jak często powinni brać udział w szkoleniach z zakresu BHP. Rysunek 3 przedstawia odpowiedzi respondentów dotyczące częstotliwości brania udziału w szkoleniach z zakresu BHP.

Pracownicy produkcyjni powinni uczestniczyć w szkoleniach co rok, natomiast pracownicy umysłowi mogą brać udział w szkoleniach co 3 lata. System szkoleń powinien zapewniać właściwe przygotowanie pracownika do wykonywania czynności w warunkach realnie występujących zagrożeń, oraz nabycie umiejętności właściwej oceny ryzyka zawodowego.

Jednym z podstawowych działań naprawczych związanych z Zarządzaniem Bezpieczeństwem w przedsiębiorstwie transportowym powinno być dopilnowanie, aby wszyscy pracownicy zapoznali się z instrukcją BHP stosowaną w firmie. Za niezbędne uważa się również informowanie pracowników o potencjalnych konsekwencjach nieprzestrzegania ustalonych zasad bezpiecznego postępowania na stanowisku pracy. Pracownik powinien być poinformowany, iż nie może on bezkarnie nie przestrzegać zasad jakie panują w przedsiębiorstwie. Naraża on w ten sposób nie tylko swoje, ale również życie współpracowników.

W każdym przedsiębiorstwie pracownicy powinni bez obawy zgłaszać swoje problemy związane z wykonywaną pracą kierownictwu. Kwestia bezpieczeństwa jest na tyle ważną sprawą, że jakiegokolwiek uwagi na ten temat każdy pracownik powinien bez zastanowienia zgłaszać swojemu kierownikowi. Zatem aby zachęcić pracowników do tego, kierownictwo same powinno wychodzić z inicjatywą i pytać się pracowników czy mają jakieś uwagi, nawet jeśli byłyby one negatywne dotyczące warunków jakie panują na ich stanowisku pracy. Zaowocować to może w przyszłości zmniejszeniem się liczby wypadków na stanowiskach robotniczych, jeśli wcześniej pracownik zgłosił o usterkach bądź uchybieniach na jego stanowisku pracy.

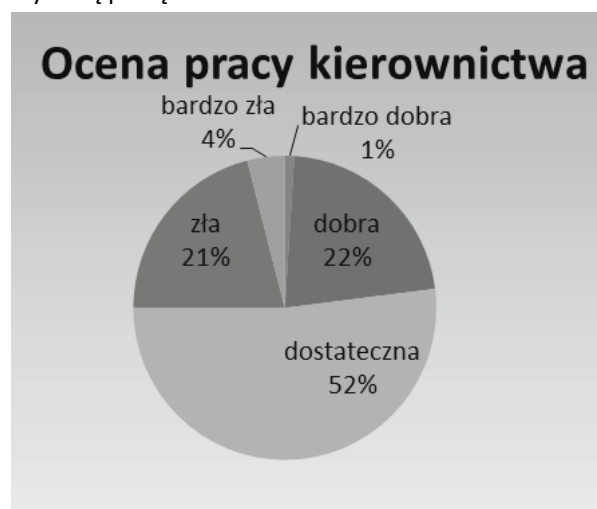
Rys. 3. Procentowe zestawienie odpowiedzi respondentów na temat częstotliwości szkoleń z zakresu BHP w przedsiębiorstwie transportowym

Fig. 3. The percentage comparison of the respondents' answers connected with the frequency of trainings from the range of The Health and Safety at Work in the transport company

Pozytywna motywacja pracowników to dla podnoszenia bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie czynnik kluczowy. Jednakże w przedsiębiorstwie transportowym nie zostały wprowadzone na szeroką skalę rozwiązania organizacyjne motywujące pracowników do angażowania się w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy. Tylko 7% respondentów odpowiedziało, iż są oni motywowani do angażowania się w poprawę bezpieczeństwa.

Praca kierownictwa w przedsiębiorstwie transportowym również nie została wysoko oceniona. W odczuciu ponad połowy pracowników praca wykonywana przez kierownictwo, a dotycząca kierowania wdrożonym Systemem Zarządzania BHP, zasługuje na ocenę dostateczną. Rysunek 4 przedstawia oceny wystawione (udzielone) przez respondentów.

Uzyskane wyniki pokazują, iż kierownicy powinni bardziej przykładać się do wykonywania swojej pracy związanej z kierowaniem wdrożonym systemem bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie. Kierownicy powinni wykazywać większe zainteresowanie warunkami w jakich pracują ich podwładni. Pracownik który widzi, że kierownikowi zależy aby jego podwładni pracowali w jak najlepszych warunkach, nabiera zaufania i bez obaw zgłasza wówczas wszelkie uwagi odnośnie warunków w jakich pracuje. Pozytywne relacje jakie się między nimi nawiązują, sprzyjają lepszej atmosferze w pracy oraz większemu zaangażowaniu przez pracownika w wykonywaną pracę.

Rys. 4 Procentowe zestawienie oceny pracy kierownictwa dokonanej przez pracowników przedsiębiorstwa transportowego

Fig. 4 The percentage comparison of the evaluation of the management made by the transport company workers

ANALIZA UZYSKANYCH WYNIKÓW

Wyniki przeprowadzonego badania w przedsiębiorstwie transportowym pokazują, jak wielkie rozbieżności występują między wymogami formalnymi jakie stawia System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy a stanem faktycznym istniejącym w badanym przedsiębiorstwie.

Organizacja powinna ustanowić i utrzymywać procedurę identyfikacji i dostępu do aktualnych wymagań prawnych i innych dotyczących Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w odniesieniu do jej działań. W szczególności dotyczy to stanowisk pracy oraz wyrobów i usług podlegających jej nadzorowi lub tych, na które może wpływać. Procedura ta powinna również określać sposób wprowadzania wymienionych postanowień do dokumentacji [8].

Wdrożenie systemu zarządzania zgodnego z wymaganiami i wytycznymi norm, powinno nie tylko ułatwić dostosowanie się do wymagań obowiązującego prawa, ale również przyczynić się do osiągnięcia coraz wyższego poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników [5].

Wyniki ankiety pokazały jednoznacznie, iż w przedsiębiorstwie transportowym nie poprawiły się warunki pracy, ani nie zwiększyło się bezpieczeństwo w przedsiębiorstwie. W odczuciu pracowników kierownictwo zbyt nie angażuje się w działania związane z zarządzaniem systemem BHP, również nie motywuje pracowników do działań na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa w firmie.

Audyty owszem są przeprowadzane, jednak (jak pokazały badania ankietowe), nie przedstawiają one wyników wiarygodnych. Przykładem są rozbieżności występujące między wynikiem audytu, a wynikami ankiety przeprowadzonej wśród pracowników.

Wyniki badania formalnego jakim było przeprowadzenie audytu znacząco różnią się od wyników nieformalnie przeprowadzonej ankiety wśród pracowników przedsiębiorstwa transportowego. W trakcie audytu zbadano wyrywkowo procesy realizowane w przedsiębiorstwie w ramach Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy na zgodność z przedmiotowymi normami oraz wewnętrznymi dokumentami – w tym politykę i cele, realizację i monitorowanie procesów, audyty wewnętrzne oraz działania korygujące i zapobiegawcze. Przeprowadzono rozmowy z kierownictwem i pracownikami oraz przekazano na miejscu badania uwagi związane z funkcjonowaniem systemu w poszczególnych obszarach. Podczas audytu nadzoru nie stwierdzono niezgodności w stosunku do wymagań zawartych w normie PN-N 18001:2004 oraz kryteriami Wewnętrznego Systemu Kontroli (WSK).

Wszystkie dokumenty były prowadzone zgodnie z wszelkimi wymaganiami. Natomiast wyniki ankiety pokazują jak wiele niedociągnięć nadal funkcjonuje w przedsiębiorstwie transportowym i jak wiele pracy należałoby wykonać, aby wdrożony system mógł osiągnąć wszystkie cele, które przedsiębiorstwo założyło do osiągnięcia, a mające na celu zwiększenie i poprawę bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie transportowym.

Przyczyną tego stanu rzeczy może być fakt, iż przedsiębiorstwo w którym ma zostać przeprowadzony audit zostaje wcześniej uprzedzone o mającej nastąpić kontroli. Kierownictwo firmy zostaje poinformowane dwa tygodnie wcześniej jakie dokumenty należy przygotować i jakiego zakresu będzie dotyczyć kontrola. W ten sposób przedsiębiorstwo ma czas na przygotowanie się oraz uzupełnienie wszelkiej dokumentacji w której występują luki lub niedociągnięcia. Również pracownicy zostają poinformowani o

mającej nastąpić kontroli i najczęściej zostają poinstruowani przez kierownictwo, iż zarówno w interesie przedsiębiorstwa jak i każdego pracownika jest, aby kontrola wypadła jak najlepiej. Natomiast nieformalna ankieta, która została przeprowadzona na potrzeby pracy magisterskiej została wypełniona przez pracowników zgodnie z ich odczuciami. Nie ciążyła na nich presja ze strony kierownictwa, iż badania mają wypaść jak najlepiej, dlatego pracownicy ci mogli szczerze wypowiedzieć się co sądzą o wdrożonym w przedsiębiorstwie Systemie Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy i czy jest on skuteczny w ich przedsiębiorstwie.

PODSUMOWANIE

Podsumowując przedstawione w publikacji wyniki badań własnych można stwierdzić, że przedsiębiorstwo które korzysta z własnych przeprowadzonych w sposób nieformalny badań wśród pracowników, uzyska na interesujący je temat bardziej wiarygodne wyniki.

Przedsiębiorstwo nie powinno wywierać presji na pracowników, aby każde badanie miało jak najlepsze wyniki. Kierownictwo przedsiębiorstwa powinno dążyć do poznania prawdy nawet tej niekorzystnej, aby wiedzieć co należy poprawić lub zmienić.

Przeprowadzanie okresowo w przedsiębiorstwie np. wewnętrznych anonimowych ankiet z prośbą o szczerą odpowiedź bez żadnych konsekwencji, może przyczynić się do poznania miarodajnych odczuć dotyczących problemów w zakresie bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie i w ten sposób wskazać jednocześnie sposób rozwiązania problemu. Należy zmienić również podejście, iż nie tylko dokumenty powinny być prowadzone zgodnie z wszelkimi wymaganiami oraz normami, ale również praktyczne działania powinny być zgodne z wymaganiami normy.

Kierownictwo firmy przy większym swoim zaangażowaniu oraz motywowaniu pracowników do działań na rzecz

poprawy bezpieczeństwa, może osiągnąć wszystkie cele które zostały założone. Przełoży się to na osiągnięcie sukcesu, jakim jest skuteczne zarządzanie Systemem Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy.

Ta analiza porównawcza została opracowana na podstawie audytu zewnętrznego oraz ankiety przeprowadzonej wśród pracowników przedsiębiorstwa. Nie ma żadnych podstaw do stwierdzenia, że ankieta była wypełniana nie rzetelnie – jest to problem moralny, etyczny, z którym spotykamy się na codzień [8].

LITERATURA

- [1] Łańcucki J.: Podstawy kompleksowego Zarządzania Jakością TQM. Wyd. AE. Poznań 2001.
- [2] Łunarski J.: Zarządzanie Bezpieczeństwem Pracy. OW Pol. Rz. Rzeszów 2002.
- [3] Łunarski J.: Zarządzanie Jakością. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne. Warszawa 2008.
- [4] Pawłowska Z.: Skuteczność Systemów Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy. CIOP-PIB. Warszawa 2002.
- [5] Pawłowska Z.: System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy w przedsiębiorstwie. CIOP-PIB. Warszawa 2002.
- [6] Urbaniak M.: Systemy zarządzania w praktyce gospodarczej. Difin. Warszawa 2006.
- [7] Maruszevska E.W.: Uwzględnianie zagadnień etycznych w podejmowaniu decyzji w rachunkowości. Biuletyn Rachunkowości. Nr 15 (111), 2010.
- [8] Norma PN-N 18001:2004 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy. Wymagania.
- [9] Norma OHSAS 18001
- [10] www.aste.net.pl